

Sikkerhet og beredskap i vannforsyningen

Overordnet sikkerhetsbilde i VA-sektoren

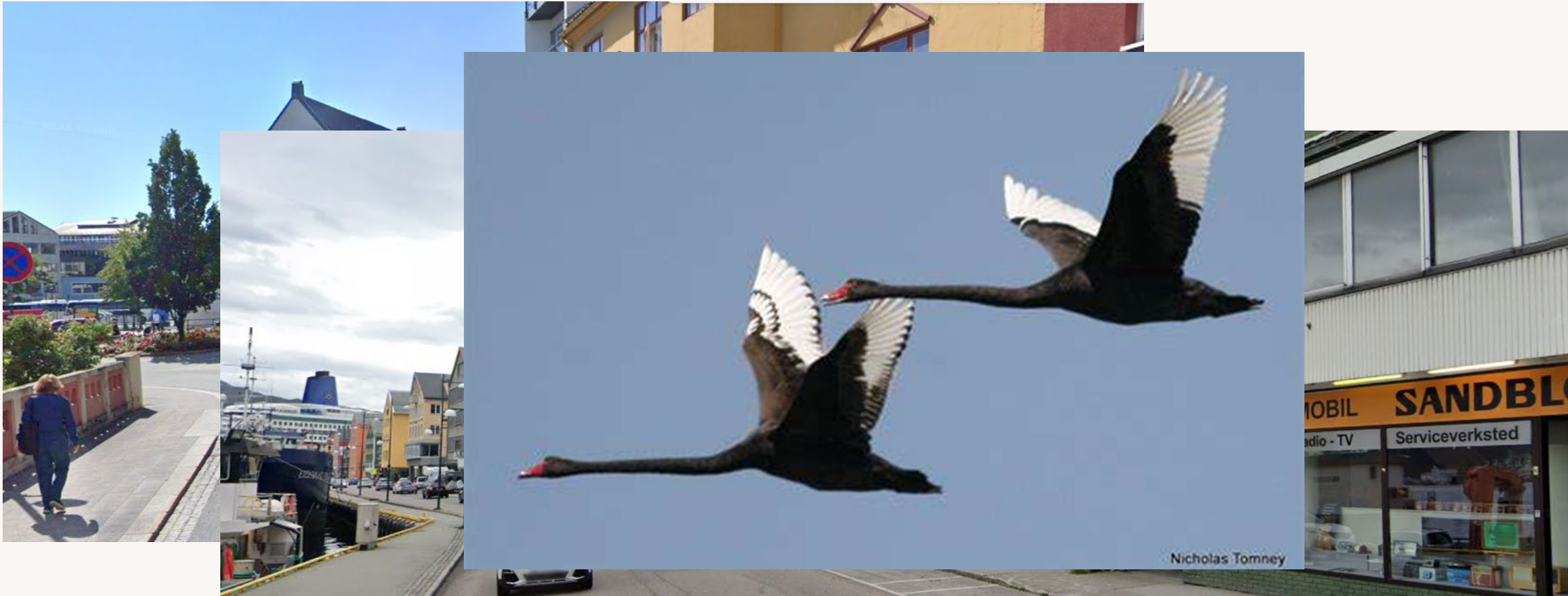
Helge Heimstad
Avdeling Sør Drikkevann

sjonen og

Vannverkseiers syn på sikkerhetssituasjonen og risikobilde

Civilians receive humanitarian aid and drinking water by volunteers amid Russian-Ukrainian war in Chasiv Yar, Ukraine, March 27 2023.

Ignacio Marin | Anadolu Agency | Getty Images

Mattilsynets vurdering

NSM, PST og E-tjenesten understreker behovet for **høy beredskap, sikring** og **IKT-sikkerhet** i møte med det komplekse trusselbildet Norge står overfor.

De vektlegger også **økt sannsynlighet** for **sabotasje** ved bruk av **proxy-aktører**, **økt bruk av KI** og **fare for flere cyberangrep**.

- **vannforsyning** som en kritisk infrastruktur, fremheves som særlig utsatt
- **matproduksjon** med tilhørende næringer er sårbare for bortfall av viktige innsatsvarer og infrastruktur

Mattilsynets fokusområde i 2025 og (2026?)

Drikkevann – Farekartlegging og farehåndtering (DVF § 6)

- Har vannverkseieren gjennomført farekartlegging og farehåndtering som grunnlag for beredskapsforberedelser, beredskapsplaner og beredskapsøvelser (jf. invasjonen i Ukraina og den nåværende geopolitiske situasjonen)

Forebyggende fysisk sikring (DVF § 10, Jf. § 6)

- Har vannverkseieren sikret at vannbehandlingsanlegget og relevante deler av distribusjonssystemet er tilstrekkelig fysisk sikret, og er dette basert på en oppdatert farekartlegging.

Forebyggende sikring av styringssystemer (DVF § 10, Jf. § 6)

- Har vannverkseieren sikret styringssystemer mot uautorisert tilgang og bruk, og er dette basert på en oppdatert farekartlegging.

Leveringssikkerhet, planer og beredskap (DVF § 9 1. ledd, Jf. § 6)

- Har vannverkseier vurdert avhengighetene i vannforsyningen, og er det satt inn farereduserende tiltak for å kunne opprettholde leveringssikkerheten

Foreløpige funn- Farekartlegging og farehåndtering

SANNSYNLIGHET	KONSEKVENNS			
	K1 - Liten	K2 - Middels	K3 - Stor	K4 - Svært stor
S4 - Svært stor	gul	rød	rød	rød
S3 - Stor	grønn	gul	rød	rød
S2 - Middels	grønn	grønn	gul	rød
S1 - Liten	grønn	grønn	gul	gul

- Halvparten har vært i kontakt med eksterne kilder (f.eks PST/Politi) i forbindelse med oppdatering.

Minus:

- Ca halvparten hadde ikke vært i kontakt med eksterne kilder (f.eks PST/Politi) eller sett på NSM sine rapporter i forbindelse med oppdatering
- For de fleste hadde ikke oppdatering av ROS og/eller farekartlegging medført endret risikobilde
- De som har forsøkt å kontakte forsvaret, har fått liten respons
- Varierende grad av respons/informasjon fra PST/Politi

Foreløpige funn- Fysisk sikring

Pluss:

- Alle er sikret med lås
- Alle VBH og HB er sikret med alarm
- Noen VBH og HB er sikret med gjerde.
- Noen har perimetersikring.

Minus:

- Varierende vurdering av behov for annen sikring
- Varierende bruk av kameraovervåking
- Varierende hvordan innbruddsalarmer følges opp

Foreløpige funn-Sikring av styringssystemer

Pluss:

- Det er tydelig skille mellom styringssystemer og administrativt system.
- De større bruker tredjepart for sikring av styringssystemer. Noen bruker kommunen.
- Minimum tofaktor innlogging, ofte høyere.
- De fleste har kun mulighet for innlogging fra norsk lokasjon.
- De færreste har mulighet for innlogging fra privat PC.
- Høy grad av redudans i styringsmulighet.

Minus:

- Noe lav kompetanse hos vannverkene om IT sikkerhet (Spesialisert fagfelt).
- Varierende grad av kontroll med innleide firmaer (elektriker m.m.)
- Varierende grad av personellkontroll.

Foreløpige funn-Leveringssikkerhet, planer og beredskap

Pluss:

- Mange har en form for leveringssikkerhet.
 - De fleste har nødvannsmulighet.
 - De fleste har krisevannsmulighet.
 - Noen har redudans på drikkevannsforsyning.
- De fleste har beredskapsplan

Minus:

- Ikke alltid sammenheng mellom ROS/farekartlegging og beredskapsplan.
- Varierende grad av øvelser.
- Varierende grad av plan for øvelser (sitat: vi har så mange skarpe hendelser at vi ikke trenger å øve).
- Varierende grad av hvordan avhengigheter er vurdert og håndtert

Beredskap i vannforsyningen

- Aktuelle områder som i større grad må analyseres og forstås
 - Klimaendringer
 - Forsyningskjeder knyttet til innsatsvarer
 - Tilsiktede handlinger
 - Væpnet konflikt
- Samordning og samvirke
 - Mellom vannverk der det er mulig
 - Som ivaretar sårbare abonnenter
 - mot Forsvaret

Beredskapsplanen skal tilpasses vannforsyningssystemet

Beredskapsplanen skal tilpasses vannforsyningssystemets art og omfang. Det betyr at vi stiller høyere krav til beredskapsplanen ved store vannforsyningssystem enn ved små. Jo mindre vannforsyningssystem, dess enklere kan beredskapsforberedelsene gjøres.

Vi forventer ikke at beredskapsplanen tar høyde for en plutselig, uforutsett og markant økning i antall brukere, som for eksempel militære troppeforflytninger eller et større antall flyktninger.

Beredskapsplanen skal imidlertid være tilpasset en eventuell normal forventet økning i antall abonnenter.

Ikke hvis, men når

Ikke forutsett at verden rundt fungerer normalt i en beredskapssituasjon

Takk for oppmerksomheten.